

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus I. De Stultitia illorum, qui conversionem differunt usque ad
mortem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

DISCURSUS I.

De Stultitia illorum, qui conversionem differunt usque ad mortem.

Nec alia, quæ Christus Dominus noster Hierosolymitanæ obsidionis tempore Discipulos suos observare voluit, monita, valde opportunum fuit illud; ne in hieme fugam caperent. *Orate, ut non fiat fuga vestra in hieme.* Secundum literalem sensum Christus dicere voluit, calamitosas adeo fore civitatis illius angustias, exercitu Romanorum jam indixit, ut ad illas mature evitandas nulli parcendum sit sollicitudini, neque usque in breves dies & congelatos hierno frigore viarum anfractus fuga differenda. Sed secundum sensum mysticum, omnes peccatores Dominus admonere voluit, ne, si Dei iram effugere velint, ultimam & fatalem sibi morbum expectent, quia mortis jam appropinquantis incommoditas, contrariumque crudeli illius temporis frigus, incunda fugæ difficultates duplicabit. *Orate, ut non fiat fuga vestra in hieme.* Non potero melius hujus tanti momenti admonitionis praxin vobis persuadere, quam si horrenda illius hyemis, in qua moribundus peccator constitutus est,

horrorem demonstravero, ut intellecta tam importuno tempore itineris adeo infausi difficultate, penitentiam non ad usque tales vite angustias, conversione quò tardiore, eò incertiore, differre statuat. II. Tres sunt potissima causa, quæ hiemem efficiunt: Venti, Terra, Sol. Venti, qui furiosius perflant ab aquilone; terra ex natura sua frigida & immota lentore suo per se auget gelu; Sol elongando se à terra, radijsque obliquis aspiciendo, absque omni succursu in nativo suo rigore eam relinquere videtur. Hæ ergo tres cause in illa summa hieme, quæ inveteratus peccator premitur jam morti vicinus, bene observari debent. Quare licet in veritate temeritatem illorum arguere possim, qui penitentiam in futurum differunt, idque suæ, quod non est, faciunt potestatis, audacter tempus sibi assignando, cujus minuta, imò momenta sibi Pater cælestis reservavit; nihilominus, ut cum omni procedam mansuetudine, dato, quod mors peccatori non accidat improvisa, detur ipsi conterendi, confitendi, divinamque justitiam placandi spatium: si tantummodo consideretur, quàm difficilis tunc futura sit fuga, an non

JERJ
manus

A sus

DI-

fufficere deberet tam periculofam abdicare mentem, quicunque granum non dico Fidei, fed rationis habet in capite?

I.

III. Perpendite itaque, quàm fastidiosam futurum fit illud tempus, propter primum frigidiffimorum ventorum in: urfum, qui tunc magis furibundi, quàm unquam aliàs inturgent. Hi venti sunt Dæmonis tentationes, qui ob brevitatē temporis, quod sibi tunc ad tentandam illam Animam relinquunt, ad folitam rabiem & fraudes, novos addet ſtimulos. Venti ſolent ad finem diei majori cum impetu furere; certi itaque ſitis, idiplum accidere in tentationibus, quæ in extremis peccatorem jam moribundum fu-

*Ariſt.**ſecl. 26.**Probl. 7.*

27.

Apoc. 12.

22.

riofius aggrediuntur. *Deſcendit Diabolus ad vos*, inquit Scriptura, *habens iram magnam, ſciens, quia modicum tempus habet.* Forſan aliqui veſtrum, tanquam magis aſſueti ſatisfacere ſuggeſtionibus Diaboli, earum importunitati cedendo, quàm eas ſuperare fortiter repugnando, non capient id, quod jam incepi dicere. Quare familiari ſimilitudine illud elucidabo. Si quis veſtrum aliquando creditò aliquid emerit à mercatore, obſervaverit à mercatore illo, quotieſcunque illi in foro, aut alibi obviam factus eſt, nunquam ſe ſolutionis faciendæ admonitum fuiſſe; ſed imaginemini vobis, talem debitorem velle deterere patriam, ut in alio territorio ab illà diverſo habitet: quamprimum hæc nova percipiet mercator ille, ſine morâ talem ſuum debitorem adibit, hæcque illum

durâ & reſolutâ voce compellat: aut ſolvito, aut in carcerem no. ſed unde talis mutatio? Inde nimirum, quoniam deſiderat mercator, ſi ſolus ill: cum alio longè diſtito, aliſque tribunali ſubjecto mutaverit, debemus ſibi non expungendum. Tamen quoque mutationem Dæmonis ſentietis in horâ mortis, niſi forte quis moriatur quis, quàm ſe mori ſentiat. Dicit ille intra ſe: ecce Anima hæc eſt in proſpectu ex hoc Mundo migrat in æternitatem. Si non jam omnia meam juſ, quod in illam acquirit, cum ututâ exigo, non dabitur mihi ampliùs tempus illud proſequenti. *Tempus non erit ampliùs.* Non habeo ampliùs illam tentandi tempus nec illa ampliùs conſentienti. Hinc impoſtor ille omnes vires ſuas colliget in puncto iſto, facietque, ut eadente die, pavor ille & angor tentationum ſuarum impetu ſummopere augeatur.

IV. O quanta eſt Diaboli in morte tentandi poteſtas! dicebat Sanctus Comes Elzearius jam mori vicinans. Qui tamen in carne ſicut Angelus vixerat cum Sponſâ ſuâ Delphinâ, in ſtatu etiam matrimonij Virginitatem ſervando. Jam quanto terribilior erit illa vis, ubi agitur de tentando peccatore in omnium vitiolorum genere invento? Rationabiliter loquendo, bene tunc minus deberent tentari, quàm mali. Venti illi, qui ex ſolo motu aëris excitantur, ſemper ſunt ſuaviores lenioresque: Sed qui præter motum ab exhalationibus, vapores & humiditate terræ oriuntur, ſemper

semper vehementer protruduntur im-
 pira, eoque maiore, quò major tam
 appetuoliorum halituum submini-
 strant copia. Eodem modo perso-
 narum innocenrum, & ad bene facien-
 dum assuetarum tentationes, sunt tan-
 tum levis agitatio aeris in compara-
 tione illorum motuum, qui in corde
 hominum vitijs deditorum exsurgunt;
 qui intra se materiam alunt sensuum
 & rationi, & religioni contrariorum;
 hoc est vaporum ad terribilissimam
 neccitatatem suscitandam disposidisti-
 monum. Diabolus illo tempore, in-
 terrogat S. Thomas, aded commouet
 humores corporis, ut res una pro aliâ
 appareat vigilanti, sicut dormienti in
 somno evenire solet. Nunc verò in
 quos magis inimicus ille hoc tyran-
 nicum suum exercebit imperium,
 quàm in illos, qui totâ vitâ suâ volun-
 tati se ei subjecerunt?
 V. Nec opponatis mihi velim,
 non paucas huiusmodi peccatores
 tranquille mori: respondeo enim vo-
 bis, talem in ipsis tranquillitatem om-
 niâ etiam tempestate pejorem esse.
 Peccator vitijs inueteratus, si in pun-
 ctu mortis suæ timeret & tremit, cau-
 sam mihi dat pavendi dubitandique,
 ne vultum dissidentiam sequatur despe-
 ratio. Magis tamen timeo, ubi vi-
 deo nulla eum commotionis alicujus
 signa edere. Tunc de salute ejus de-
 sperare cogor, quia tam placida mors
 aliunde non potest provenire impio,
 quàm ex præsentia Dæmonum, tenta-
 tionis furarum impetu etiâ ipsam fidem
 eripiant. Arida & arida lingua non
 queri suum in acutissimâ febris, malum

est signum: signum est præsentis de-
 lirij. Idem profectò contingit in *Hipp.*
 morbis animæ. Intuemini conscien-
 tiam aliquam mille culpis denigra-
 tam, omni pietatis sensu destitutam,
 eò tandem devenire, ut nihil penitus
 sentiat: talis indicat, quod nec Deum,
 nec Infernum, nec Paradisum agno-
 scat ampliùs, imò quòd proprio Athe-
 istarum delirio nihil credat. De cæ-
 tero, quomodo potestis imaginari vo-
 bis, Dæmonem tunc temporis aded
 quietum fore, nisi jam prædam tene-
 ret intra fauces? Canis si coturni-
 cem siterit, etiam ipse subsistit, non
 latrat, nec se movet, licet priùs, ante-
 quam illam attingeret, tantos ede-
 derit strepitus, sursum deorsumque
 currendo, ut eam assequeretur: atque
 hæc ipsa quies clarum est indicium,
 jam jam esse deprehensam, & licet ad-
 huc non actu, spe tamen devorari,
 mox, ac herus permiserit, mordicus
 apprehendendam. Impius nonne-
 mo post commercium longo tempore *Raulin.*
 cum Dæmone habitum, ut ab eo in *1. r. ser.*
 sceleribus patrands opem paratam *17.*
 haberet, tandem incidit in manus ju-
 stitiæ, à qua ad restim condemnatus
 fuit. Erat igitur jam ductus in locum
 supplicij, ubi cum deberet magno
 cum dolore animi compunctis invo-
 care Deum, voce submissâ Dæmo-
 nem, ut se e manibus licetorum libera-
 ret, mortemque evaderet, appellavit,
 tam erat imperterritus. Sed omnia
 in vanum. Denique post tot tantisque
 invocationem, quasi nauseabundus
 comparet impostor malignus, illique
 A 2 at-

ICER
 MANUS

attitorum calceorum, quibus humeros oneratus erat, falcem monstrat: ecce, inquit illi: omnes hos calceos post te currendo attrivi; cum verò te jam assecutus sim, adeò simplicem & stultum me putabis, ut ad fugiendum à me tibi assistam? Morere tantùm & despera, nihil enim aliud magis, quàm te d. mnatum videre desidero. An non sunt hæc tempestates, quæ sub apparente illius tranquillitatis maliciâ se se abscondunt, quæ enormes peccatores sub mortis tempus frui videntur?

VI. Verum est, posse Angelos bonos omnibus se hisce suggestionibus opponere, efficereque, ut cessent, horrendum illum turbinem in serenitatem convertendo; ut fieri solet, quando ventus contrarius exurgens ventum sibi adversum compescit. Sed quis sperare potest, velle Angelos bonos in gratiam illius, qui toto vitæ suæ cursu illorum ope indignum se præstitit, potestatem suam exercere? Imò verisimile est, fore illos spectatores sententiæ, non diu post ferendæ contra infelicem illam animam; quæ optimo jure spectat ad Demones, Possessionis titulo jam pridem adito.

Quis possidet majori anni parte, præfertur alteri. Hæc lex est, cujus etiam in foro divino communis est usus. Jam verò quis non videt, quàm difficile futurum sit, sincero cum dolore ad Deum reverti? O quanta hiemis hujus asperitas! infelix ergo Anima illa, quæ fugam cò differt, quando tam gelidi poteritq; furentes venti inchoatum iter cogent abrumperè! Orate, ut non fiat fuga vestra in hieme.

VII. At hoc minimum est. In vitæ foris tantùm diabolica suggestiones nos impugnant. Magis timenda est perversa voluntas, interior occupans. Cor ejus induratum, terra illi est, quæ naturali suo situ & frigore, condensatoq; perverforum habitum gelu, viæ tam molesto tempore sciendiæ difficultatem summopere auget. Charissimi mei, vos non contempitis veram peccatoris in peccatis veterati & ad extrema deducti vitam; quare illum vobis ad petendam peccatorum suorum remissionem, recipendamque statim actu ipso, dispolutissimum imaginamini. Sed omnino fallimini. Verum peccatoris hujusmodi exemplar est, oculis clausis, manibus pedibusque ligatus, graviq; sub lapide sepultus & abstrusus Lazarus. Talis erit status vester, si pergendo malè vivere, ad extrema deducti bene nihilominus mori confidatis. Dico, quod in hoc ultimo vitæ puncto neminem ex duobus his malis s. eilimè evenire possit: aut quòd vos convertere non possitis, etsi velletis; aut quòd non velitis, quamvis possitis.

VIII. Ideoque (quoad non possitis) eritis tunc sicut oculis capti, emoritur cæcitate mentis, quæ minus vobis Deum cognoscere permittit, quàm alios in vita cognoscebatis; ubi tamen tam exigua ejus cultus vobis curæ fuit. Si nunc cum estis sani, mente liberi, spiritibus vegeti, sensibus vivaces tantam sentitis difficultatem, debitas de Deo, ejusque honore concipiendi cogitationes; quid tunc viribus exhaustis, naturâ morbi gravitate oppressâ, ex-

Arist. l. 2.
meteor.
c. 6. de accid. vent.

P. SEGN
Homo Cris

potest somno & habitudine repleto de
caelestibus sentietis? Si in medio die
non videtis, quis credet serâ luce vos
videtis? ideo adhortatur nos Pro-
pheta, ut priusquam adveniant illæ
tenebræ, Deum agnoscamus. *Date*
Domine Deo vestro gloriam antequam
extinguatur. Quoniam tenebris ul-
tiori istius diei supervenientibus, ni-
hilis quam difficile erit aliquid videre.
Quodsi illo tempore minus quam
unquam aliis tremendam Dei Maje-
statem, vestrorumque, quibus eam
ostendistis, peccatorum malitiam ap-
prehendatis, manifestum est, minus
etiam, quam unquam, ad eum con-
verti posse voluntatem. Et ecce ma-
nus vobis ligatas & pedes; manus
ad bene re ipsa operandum; pedes,
ad iterum conversionem saltem affe-
ctâ prosequendam.

IX. Notandum igitur est, volun-
tatem tunc adeo morbo præsentem, tam-
que sensibili distractam esse, ut non
possit ad malum instans, tam parùm
ibi cognitum, evitandum mentem
applicare. Experti estis, quòd si un-
quam filium quendam vobis sustulit
Libertina; plurimos dies ita permansi-
tis attoniti, ut impossibile vobis fue-
rit de alio magis, quam de funestâ hac
peroratione cogitare. Dies illos totos
absque ullâ Dei recordatione con-
sumpsistis; solitas devotiones vestras
intermissistis, bestiarum more vixi-
stis: adeo nimirum voluntas vestra
præsentis mali sensu occupata, po-
terat suas non poterat, quam ad hoc
ipsum, applicare. Et putatis vos mi-
nus prope vitæ, quam proliis ali-

cujus sensuros jacturam? Quare de
vestro illius temporis statu argumen-
tamini: exigua illæ vobis relicta
vires, quæ pro concipiendis ad Deum
Creatorem vestrum amandum, dete-
standamque erga illum à vobis toties
ostensam ingratitude motibus ap-
plicari deberent, in apprehendendo
morbi periculo, in avertendis ejusdem
molestiis, in timore & dolore, uxo-
rem, filios, familiam, bona fortuna,
& quod est amplius, ipsum corpus, su-
pra Deum dilectum, amittendi collo-
cabuntur. Communi solet dici pro-
verbio; ubi homo dolet, ibi adest
manus; & hoc posito, quomodo est
probabile, quòd afflictis, angustiis,
maximoque, qui vobis accideret,
queat, timore mortis confæternati, eò
quòd Anima necesse habet, mentem
advertere possitis, præcipue qui non
pro alijs quam temporalibus damnis
solliciti fuistis?

X. In illo prælio quo Carolus
Quintus Imperator capto Electore
Saxone Lutheranorum exercitum in-
ternecone delevit, fama increbuit,
passimque ut fieri solet, vulgata est,
injustitias cælum prodigijs illo die
rem Cæsaris adjuvisse. Cùm igitur
post aliquod temporis intervallum
Parisij esset Dux Albanus (qui præ-
lio interfuerat, non exigua ejus pars)
interrogatus fuit à Rege Francia, num
vera fuerint illa prodigia, quæ ru-
mor sparserat? Cui Dux respondit:
Rex, eo in prælio tantum mihi ne-
gotij in terris fuit, ut quæ in cælo
agerentur, per tempus observare non
licuerit. O utinam peccatores inve-
terati

JEERI
MANUS

terati id ipsum in hora mortis non possent dicere ! In lecto illo adeo acerbè suis cum doloribus, tam animæ quam membrorum omnium conflagunt; adeo propter familiæ, quam male constitutam relinquunt, necessitates; hærent cogitabundi; propter debita nondum extincta, filios nondum adultos, nec filias in Matrimonio collocatas, verbo, in terram affectu adeo intenti sunt, ut de cælo cogitandi planè nullum tempus ipsis superfit; unde antequam se migrare sentiant, jam se alterius Mundi incolas esse ætoniti vident.

XI. Non equidem nego, quòd in tali statu agnoscant, aut apprehendant damnationis periculum; licet enim Fides in illis sit debilitata, non tamen est extincta. Sed quid? aliud est timere pœnam, aliud propter timorem pœnæ odisse culpam. Primum facile est, quia etiam bestie ad macellum ductæ inhorrescunt; sed secundum peccatori est difficillimum: partim quia culpam nunquam aliquid mali esse existimavit, imò dilexit, suasque delicias esse duxit; partim quia omnibus viribus destitutus est, sicut huc usque observavimus; Et licet manus & pedes soluti essent, non est amplius illi quidquam roboris ad removendum lapidem tam immanem: nec pedibus ad desiderandum; nec manibus ad tentandum vires superstant, & quis est iste lapis? est malus habitus, jam in naturam conversus. Si à principio assuefacti essetis, timere Deum, ei voluntatem vestram submittere, ejus offensam maximam æsti-

mare jaçturam; credere quipossent, etiam ad extrema deductos, sicut doctè assueveratis, conaturos, quantum valetis, atque ad Deum converendos, non obstante quavis mortis gravitate, omnibusque moribus, quæ remoram injiciunt, abstijis. Sed in statu planè diverso hoc quis speret? voleteis, & vimum vobis satis non esse existimabitis. Ephas, sit licet molis enormis, membrorumque ineptorum, si à teneris inflectere genua assuefiat, etiam jam flexus incurvabit. Sed si à teneris non fuerit assuefactus, impossibile illi erit in senio, nervis jam induratis, in genua procumbere, itaque idem vobis evenire imaginemini. Si à juvenute Dominium, quod in vos habet Deus, agnoscere, & ad sanctissimas illius leges vos inflectere assueveratis, etiam in fatali lecto his ipsis cogitationibus locus erit: quod verò invicta aut raro præstitistis, aut nunquam, certo credite; nec in morte præstabitis; ad talem potentiarum stuporem vos deductos sentietis, ut ne quidem in mentem ventura sint, quæ ad Animæ salutem necessaria sunt, quod est amare Deum supra creatura omnia, & odisse peccatum supra mala omnia. Nullum est, quia agat penitentiam; super peccato suo dicens: quid speretis? Ecce cæcitatem peccatorum, ad agnosendam; dum sani sunt, culpam: Confusione non sumus confusi, & erubescere nescierunt. Ecce in penitendo cordis duritiem; quare damnationem illam in morte locuturam

P. SEGN
Homo Cris

Altera cadent inter corruentes,
ante Dominum.

XIII. Sed forte à tantis vos difficul-
tibus liberandos sufficere auxilium
presentis Parochi, Confessarij, alio-
rumque plurium Sacerdotum, qui
certo quodam modo à peccatore hunc
lapidem removebunt? ita ne? Sed
quid proderunt omnes isti, si nunc
cum his juvenibus possitis respicere,
non tamen volitis? quod est alterum
instauratum summum, quod vobis
proderit. Est inter insecta animalculum,
quod millepedes vocatur, &
tamen vix mille pedibus se movere.
Hujus rei ratio est, quia cum careat
sanguine, calore quoque, quo instru-
mentis ad motum à natura sibi datis
uti deberet, d. stituitur. Ita pecca-
tor motibundus circa lectam multos
habet Religiosos, multas Sanctorum
Reliquias, multa, quae dicunt, Brevia,
benefactiones, & indulgentias plu-
rimas; sed quia nullam charitatis in-
candescit scintillam, nec hilum ei
prospicit. Ita languidus est, ut nul-
lum multorum medicorum pro feli-
citate impetranda uti possit. Idem
quod illi in hac extremâ necessitate ac-
ciderit, quod Davidi, qui in ultimâ suâ
aegritudine nihil jam in se excitare calo-
ris poterat. *Et Rex non calefiebat.*
Ita ut etiam onustus & involutus pel-
libus, frigeret. Efficient, non nego,
Sacerdotes isti, ut in hoc ultimo ago-
nis Confessionem peragatis: sed hoc
solum erit ac extimo corpori applica-
re velles ac pannos. Summa rei in
hoc sita est, ut tantus adhuc intus vi-
gat calor, quo his adjumentis &

commoditate uti possitis ad Confessio-
nem, qualem oportet, faciendam:
Duo verò indicia luculentissima con-
trarium potius futurum demon-
strant.

XIII. Primum indicium est, quod
sit quidem Confessio, sed quae habet
speciem potius coactae, quam liberae:
id quod S. Hieronymum exclamare
fecit: *quae est ista poenitentia, quam so-
lus qui accipit, quia se vivere non op-
tante amplius cernit?* Si bijugi thesauri
alicujus equi, excussis è manibus auri-
gae habenis, sine obice ullo curren-
tes, in medio cursu ad obvium aliquod
grande flumen gressum sisterent; di-
cerisne, ideò illos currere cessasse,
quòd veredarius receperit habenas,
aut dicetis ideo cursum stitisse, quia
non erat amplius via currendi? Idem
videtur dici posse, quando peccator
laxatis habenis currendo usque ad fi-
nem suos sequitur appetitus, excussis,
qui carpentum regere deberet, divi-
ni timoris freno. Verum est, quòd
ob tales animi angustias ex improvi-
so & lethali morbo exsurgentes, quasi
ab obvium fluminis alveum, ille jam
non peccet amplius: sed putatisne
vos, hoc inde provenire, quòd nolit
amplius peccare? Inde provenit, quòd
non possit. Non est timor Dei, qui
receptis habenis infrenatos stitit ap-
petitus, sed est via jam emensa. *Qui De-
primè à peccato relinquitur, quam ipsa vit. dist.
relinquat, ea non liberè, sed quasi ex
necessitate condemnat;* Axioma est ex
sacris Canonibus desumptum. Qua-
propter dicebat Seneca; ut cognoscas
aliquem velle, opus est, ut in eo col-
loce-

JEERI
MANUS.

locetur statu, ubi possit non velle: *De Be- nef. l. 2. c. 18.* *Si vis scire an velim, effice ut ego possim nolle.* Atque ita si in ultimo isto articulo confiteberis, te domum aliquam questu meretricio infamem frequentasse, facile tibi hoc erit dicere, *Pater, non frequentabo amplius*: quia certe ubi sepultus jam fueris, domum illam caelo inimicam amplius non adibis. Sed unde intelliges, id à verà mutatione voluntatis, illicitas voluptates nunc abhorrentis, provenire? cum sis in statu tali, ut non possis, etiamsi velis voluptatibus frui? Non tu peccata deseris, sed peccata te deserunt. Et hoc primum est argumentum, de similibus in ultimo mortis puncto Confessionibus dubitandi:

Hugo de s. Vit. de Sacr. l. 2. p. 24. c. 15. *Nimis quàm pronum est, in eo decipi, ut credas voluntatem peccandi esse mutatam, cum tantùm sit ligata: juxta illud: Facile est, ut homo se nolle putet, quod posse non datur.*

XIV. Altera dubitandi ratio est, quia experientia patet, quòd si aliquis moribundorum horum penitentium discrimen evadat, statim ad priorem vitæ consuetudinem redeat; uturas, quas se restitutum promisit, non restituit; lusum si detestatus est, non fugit: quam absque morâ dimissurum se promisit, feminam non dimittit, omniaque ejus proposita similia sunt voris nautarum, quæ durant, quàm diu durat tempestas maris. Scio non modicos pecuniosorum,

Epist. ad Damas. dicebat S. Hieronymus, acceptâ in mortis articulo penitentia, convulsisse corpore, & pejerasse vitam. Hæc et-

go tam solita inconstantia, sicut tam magnum Sanctum de Confessione hinc in mortis articulo peracta dubium reddidit, ita & me vultu xium relinquit: magnum enim dubitandi fundamentum video, quòd qui ex intimo corde peccatum non desistet; sed periculum tantum foris det; naturali quodam timore, quædam cor ferio ad Deum convertendum non sufficit. Leo satur, cum sibi Venetores instare videret, ut expeditis citando sibi consular, cibum jam desoratum emovit: finita verò ventura, fordidis hinc, quas paulò ante querat, reliquijs stomachum rursus rebuscit. Et unde hoc? nisi quia cibum istum non abhorreat, sed solum ejus effectum, id est gravitatem, qui quæ minis velocissime ex instantium oculis se subduceret, impeditur, tunc seabat.

XV. Nulli proinde sit injuria, si hujusmodi morientium penitentia multatenus sincera habeatur, usque quam faciatam, aut extortam esse, nec argumenta convincunt. Solum in tempus tam importunum illum distulisse, clarè demonstrat, ipsos gratiam Dei Creatoris sui non assequi, atque ideo si nunc Dei vindictam timeant, timor illorum tantum se vultu est, similis illi Regis Antiochi; nunc nimirum ejusmodi, qui licet tandem Dei in vitam nostram absolutorum agnoscat Dominum, eum tamen ad morem non adducit, ut timeat talentantumque Dominum offendere, etiam in illis casibus, in quibus ipse non vellet injuriam ulcisci. *Cæcilius quod*

quod elatius potest dari signum, rem
penite non estimari, quam si ejus-
dem inquisitione in longum tempus
differtur? quod si hodie cruce-
mura numinis aureis referam perdi-
ditis in itinere, non exspectaretis
interlinam eam querere; sed quam-
primum adverteretis, gradatim red-
cundo oculis in terram fixis viam re-
legitis, omnes vobis obvios de cruce
perditâ interrogando. Quo-
modo ergo quis credit, illos omni-
bus rebus alijs Dei sui gratiam præ-
tere, qui amissam non tantum inte-
grus mentes, imò fortè integros an-
nos differunt recuperare, verum in
illam noctem, difficillimum qua-
renti tempus, hoc est, ad extremam
necessitatem prolongant recipere?
Conciliâ, vix vobis, si in statu tali
Deum querere st tueritis, audacter
tunc dico, etiam si quaesieritis, diffi-
cillime inveniatis. *Quæretis me, & non
invenietis; Aut quia non quaeritis
quando inveniri potest, dum inveniri
potest (unde vobis continget, quod
Apostolus, de qua in Cantico, in mediâ
nocte illum quaerenti & non inve-
nitenti) aut quia non quaeritis eum, si-
cut quaeri oporteret, id est, efficaciter
de ex toto corde, quemadmodum ta-
lis inventio exigit. Si quaesieris Do-
minum Deum tuum ex toto corde tuo, in-
venietis eum.*
XVI. Atque hæc est causa quare
Sancti Patres, quam Concilia ta-
les conversiones ad extrema dilatas
parvi faciant, fatentur enim verè
quidem esse possibiles, sed difficiles.
Irenæus conversiones vocat co-
B. P. S. Gregori Christ. Instr. Tom. III.

actas, de illis loquendo, qui Baptismum
usque ad extremum tempus differe-
bant. In eodem sensu loquitur S.
Cyprianus Episcopus Carthaginensis
Ita quoque sentiunt S. Isidorus, Sal-
vianus, Sanctus Gregorius, Sanctus
Hieronymus, Sanctus Ambrosius,
S. Bernardus, & præ omnibus S. Au-
gustinus, qui verba hæc notatu digna
in scriptis reliquit, protestans se ea-
dem, ac si coram Deo foret, proferre.
*Si quis postius in ultimâ necessitate egrit-
udinis, voluerit accipere penitentiam,
non illi negamus, quod petit, sed non præ-
sumimus quod bene hinc exiit; Peni-
tentiam dare possumus, securitatem da-
re non possumus. Si te vis, subjungit
Sanctus hic Pater, isto tanti momenti
dubio liberare, dum adhuc sanus es,
cessa peccare. Quod ad Concilia,
satis vobis sit scire, quod Arelatense
deciderit, infirmis ad extrema dedu-
ctis, & tunc solùm converti volenti-
bus, Sacram communionem negan-
dam esse; nec amplius concedendam,
donec pristinis restituti viribus di-
gnos penitentia fructus fecerint.
Concilium verò Neocesariense insu-
per mandat, ne tam tardi penitentes,
postquam ex morbo lethali conva-
luerint, ullo modo ad gradum Sa-
cerdotalem admittantur, æstimando
Fidei illorum parum, aut nihil tribu-
endum; Unde est quod hoc fidelium
genus per opprobrium inter Chri-
stianos vocaretur: *Christiani lecta-
rij*, ut qui non vellent Christiano-
rum more vivere, quam dum fatali
lecto premuntur. Cavete ergo ne
pro fugâ vestrâ tempus hibernum,
B hoc*

L. de Pa-
nit. c. 7.
L. 4. E-
pist. 2.
ad An-
ton.
de Pen.
d. 7. 1.
idcir.
L. 1. ad
Ecclef.
L. 25.
Moral.
c. 2.
in Epist.
ad Dam.
Exhort.
ad Pen.
Serm.
38. inter
parvos
de Pæ-
nit. d. 7.
c. si quis
possit
Concil.
Arel. c.
23.
Concil.
Neoc.
c. 37.
Baron.

IERI
MANUS

10 DISCURSUS PRIMUS, DE STULTITIA ILLORUM, QUI
hoc est, infirmitatem ultimam eligi-
tis.

III.

XVII. Tantum ergo superest, ut
hoc frigus à t. n. tationum ventis, &
duritie leantoreque cordis in peccatori-
bus condensatum, ab amabili divinæ
Bonitatis Sole dissolvatur, quæ nulli

Matth. 5. qui intumvis etiam perverso deest. *Quæ*
45. Solem suum oriri facit super bonos & ma-
los. Verum hoc ipsum est, quod supra

omnia exhortescit; frigus enim ex hac
parte, non solum est ingens, sed in-
tolerabile. *Ante faciem frigoris ejus*

Pf. 147.
7. quis sustinebit? Observate igitur pri-
mariam hiemis causam esse Solem:

non quod radijs suis, eorumque reflec-
tione frigus efficiat, sed quod ille à
terrá recedat longius, sicque terra hoc
vitali & vegeto privata calore, gelu
& frigore rigeat. Eodem modo di-
ci potest, Deum primariam esse istius
indurationis causam, quæ peccato-

Exod. 21. res sentiunt, ad extrema deducti. *Ego*
indurabo cor ejus. Non quod positi-
vè, ut Scholæ loquuntur, corda eo-

rum induret, quasi malitiam illorum
augendo, sed quod negativè, miseri-

Hom. 11. cordiam non exhibendo. *Non enim*
in Ezech. cor peccantis Dominus indurat, inquit

S. Gregorius, sed obdurare dicitur, cum
ab obduratione non liberat. Quare si Sol

ideo hiemis est causa, partim quia ni-
mis brevem supra terram trahit mo-
ram, partim quia obliquioribus ean-
dem illustrat radijs: eodem modo et-
iam Deus hujus funestæ in animo
peccatoris hiemis est causa, partim
quia rariùs, partim quia parciùs suas
illi gratias largitur.

XVIII. Ut bene hanc tanti ma-
menti veritatem intelligatis, præpo-
nite, Charissimi, quod sicut nullus
peccator verè pœnitens unquam à
Misericordiâ Dei rejicitur, sic nullus
peccatorem ex toto corde converti
posse, nisi eum ad talem conventio-
nem Misericordiâ tuâ Deus adjuvet.
Contrarium asserere, manifesta sunt
hæresis, contra illud, quod clarissimè
Sacra innixa Scripturæ tradunt Con-
cilia. Ratio est ista; quia vera pœ-
nitentia quoad substantiam debet esse
supernaturalis; cum sit dispositio ad
gratiam, & supernaturalis quoad mo-
tivum suum: unde sequitur nullum
posse pœnitere, compungi, & ex tunc
mo converti, nisi Deus ex liberalitate
suâ hoc ei largiatur. Atque hoc est,
in quo potissimi hallucinantur peccato-
res ignorantes, qui non aliter de
pœnitentiâ sub mortis tempore con-
cendâ loquuntur, quàm si hæc concen-
satio illorum arbitrio ac voluntate
ta penderet. Non solum à fando,
sed etiam à cælo maris color detra-
tur; imò plus cælum, quàm ipse
met tantarum aquarum suavitatis
hunc confert. Idem dixero in calo-
nostro. Id quod efficit velle bonum,
non est sola voluntas nostra, sed vo-
luntas & Deus; & potius Deus abs-
que comparatione, quàm voluntas
nostra. Possumus viribus naturalibus
relictis cadere in peccatum; sed
resurgere non valeamus, postquam co-
cidimus. Eodem modo sicut horre-
logium stare per se, aut male morari,
sed per se ipsum ad motum ordinatum
horasque rectè indicandas recte

P. SEGN
HOMO CRIS

non potest; opus est, ut expertus Director applicet manum. *Homo est ad id ad quem ad casum suum, non est idoneus ad resurrectionem suam: semper in profecto est, nisi liberetur.* Hoc posito, ut omnino vos convincam, adhuc duo vobis me demonstrare oportet. Primum est, Deum posse, absque eo, quod quidquam vobis injuria inferat, gratiam in articulo mortis ultimo necessarium ad rite poenitendum negare: alterum est, quod tam communiter isti, qui extremam mortis horam ad id expectant, negare soleant.

XIX. Quod ad primam veritatem, Deum ad rite poenitendum efficacem posse negare gratiam, est illa manifestissima; tam quia gratia est; quam quia sua culpa insuper omne meritum de condigno peccatores perdidere, & secundum plures Scholasticos etiam meritum de congruo, quo tantum favore sub illud momentum accipere quoquo modo digni essent. Nec id tantum, sed insuper demeritum positivum contraxere. Unde nunc nihil aliud illis debet Deus quam poenitentiam.

XX. Et quod ad secundam, facile intelligi potest ex Scriptura. Nullibi invenio in eadem; Deum nolle in gratiam suam recipere peccatorem; nec invitatus, exstimulatus, & omni modo sollicitus, certa reconciliationis spe. Sufficiant, ne longior sim, verba Apostoli: *Ecce nunc tempus accenditur, ecce nunc dies salutis.* Nunc, adhortatur Apostolus, est tempus acerrimum faciendi cum Deo pacem; nunc tempus est salvandi animam.

Notate bene illud, *nunc*, quod solum tempus praesens appellat: è contra, ubi de futuro fit mentio, non eam in promissis benignitatem reperio: imò non aliud invenio, quàm minas, quas Deus ad se reverti tardantibus intendit; terribiliores istis, qui tardiùs; terribilissimas his, qui usque ad extremam horam reditum illum differre non verentur. Audite quomodo loquatur in Proverbijs: *Tunc invocabunt me, & ego non exaudiam: mane confurgent, & non invenient me, eò quod exosam habuerint disciplinam, & timorem Domini non susceperint.* Tunc, monet Deus, in puncto mortis vocabunt me peccatores, & ego non exaudiam &c. id ipsum repetit ex ore Michee Propheta. *Tunc clamabunt ad Dominum, & non exaudiet eos, & absconderit faciem suam ab eis in tempore illo; sicut nequiter egerunt in adventionibus suis.* Non solum Deus illos eam sub horam non exaudiet, tunc, sed etiam, ne videat illos, faciem suam avertet, sicut meriti sunt, usque in illud ipsum tempus peccatis intenti. *Ex Ps. 75. 8, tunc ira tua, inquit Propheta Regius. Ab hoc momento Domine, ira tua saeviet contra illos, qui usque ad ultimam mortis horam patientiam tuam abusi. Nunquid DEUS audiet clamorem ejus, cum venerit super eum angustia?* inquit S. Job. Clamat etiam Propheta Ezechiel: *Angustia super veniente requirent pacem & non erit; conturbatio super conturbationem veniet & audiet super auditum.* Sicut fugitivus ex praelio, ita illis turbatio sequetur ex turbatione, tumultus ex tumultu.

IERI
hanus

Prop. 1. 26.

Mich. 8. 4.

Ps. 75. 8.

Job. 27. 9.

Ezech. 7. 5.

tunali. Atque ita concludite, quod sicut Scriptura plena est suavissimis ad agendam presentem tempore penitentiam invitationibus, ita quoque minus, contra peccatorem in extremis tantum respicere volentem, est refertissima. Itaque clarissime patet, Deum non tantum non teneri tunc ad conversionem gratiam efficacem concedere, sed quod multo minus solitus sit illam impertiri.

XXI. Dicamus quod res est, quod si tanta sinecra penitentia gratia unquam alicui negari debeat, cui poriori jure, quam peccatori illi, qui tanto tempore divina patientia est abusus, erit deneganda? Si civitas aliqua rebellis, antequam obsidione cingatur, respiciens legitimo Domino suo claves offerat, absque difficultate gratiam & veniam obtinet. *Adhuc illo longe agente rogat ea, quae pacis sunt;* Sed si non tantum expectet obsidionem, sed suggestum tormentorum, globorum ignitorum missionem, affultus, & tunc solum pacisci cogitat, quando victoriosa jam in vallo plantata videt vexilla, à nemine audietur, ultima ruina & excidio derelinquenda. Hoc ipsum continget Anima. *Usque ad inferos peccatum illius obliviscatur ejus Misericordia,* dicebat ipse Jobus. Misera haec rebellionem suam continuare voluit, donec haberet jam pedem unum in barathro? jure ergo divina misericordia eam oblivioni det, necessitates non aspiat, nullius moveatur precibus, nullis compatiatur lacrymis, nullus ab alto permittat auxilium, etiam si mi-

sera tantis pressa angustiis clamore suo totam viciniam excitet. *Oculi eius Misericordia.* Hoc, inquit, Rupertus, evenire solet serpenti cum Elephante pugnanti. Elephas, supra illum cadendo, conterit, omnesque virus, quod vivens deponere noluisset, in morte cogit expuere. Interim sibilanti & stridenti nullus pallionem opem laturus accurrit, quia in via omnibus semper noxius, hanc gratiam non meretur.

XXII. Non ignoro hunc discernendi modum pluribus ex vobis peregrinum, ingratum & veritati longe non adeo consentaneum visum esse, dicendo: si hoc modo Deus dereliqueret animam, & licet invocatus, speciali, super abundantem & indebitum auxilio non adjuvaret, quomodo infinita ejus esset misericordia? Tunc verò discursus totus ex ignorantia proficiscitur. Primum enim scite oportet, licet misericordia Dei in essentia sua sit infinita, non tamen ideo infinita est quoad numerum operationum suarum. Imò haec limitatae sunt: hoc est, vices illae limitatae sunt, quibus alicui Deus misericordiam vult exhibere, veniamque impertiri. Adeoque ubi patientia divina ad hunc terminum pervenerit, tandem etiam in partem furorem erumpit. Donec parienti tempus non advenit, mulier gravida quiescit, nec lamentatur; cum jam adest tempus illud, totam domum clamoribus suis conturbat. Idem de se futurum ait Patientia divina. *Tacui, semper filii, patiens filii sicut parturiens loquar.* Modò illud

Lut. 14.
32.

Job. 7.
20.

P. SEGN
Homo Otis

ad hoc dissimulat, quasi nullius nausere
sentiret gravedinem: tempore vero
epus exonerande jam evoluto, quod
est ultima mortis hora, ad hoc tremen-
dum vociferabitur, ut omnia pessum-
det. *Dissipabo & absorbebo simul.*

XXIII. Præterea distinguere oportet,
quam intelligaris Misericordiam,
dicendo semper misereri Deum pecca-
torum nostrorum: quandoquidem in
Deo duæ expenduntur misericordiar,
una antecedens, altera consequens.
Misericordia consequens est illa, quæ
peccatorem revertentem recipit, ve-
nitiam impetrat, amicitia sinum aperit,
oblatoque pacis osculo, velut pater,
ut primum respicientem vidit filium
prodigum, amplectitur. Et hanc mi-
sericordiam concedo, nulli unquam
à Deo negatam esse, ut supra dixi.

*Impietati impij non nocetis ei, in quacun-
que die conversus fuerit ab impietate
sua.* Misericordia antecedens est
illud auxilium, quo Deus ad peni-
tentiam vocat peccatorem, urget, so-
licitat, animosque ad resurgendum
impeditat. Et hanc dico non solum
quando peccatoribus malè habi-
tatis in fine vitæ, sed ordinariè ne-
gari; utpote hominibus ingrati-
tudine eam malè merentibus, præci-
pue illis, qui temerariè præsumendo,
nunc velut alimento, nunc ut asylo
peccatorum suorum abutentes illam
ipsam misericordiam offenderunt.
*Auxilium legis frustra quis implorat,
qui committit in legem.* Ita profectò
Deus illis denunciat, quemadmo-
dum intellexistis. Unde sicut de di-
vinitis epus promissionibus dubitare

non licet, ita & intentatas ab eodem
nunas in dubium revocare temera-
rium foret: neque exultare ullus
debet, id ipsum, quod similibus pec-
catoribus in Scripturis tam sæpe inti-
matur, non nisi rarissimè effecta ipso
adimpleri. Imò toties & toties ad
effectum deducitur, ut inde commo-
tus S. Augustinus exclamet: *Magnum*

XXIV. Quare misericordiâ effi-
ciet, ut invitus tunc vos puniat Deus,
non tamen efficiet, ut ideò non calli-
get. *Qui tangit terram & tabescit,*
qui est Deus iratus, *ascendet sicut vi-
rus omnis,* inquit Propheta, *& defluet
sicut fluvius & Egypti:* Norastisne be-
ne? Omnes fluvij naturaliter currunt
deorsum, nec unquam motu & impe-
tu proprio retrorsum fluunt. Nihilomi-
nus quicumque fluvius, adversum
sibi offendens aggerem fortiter resi-
stentem reluctanteisque, etiam retro
abit, quemadmodum tunc in Ægy-
pto Nilus ipsemet; qui licet rapidissi-
mo cursu deorsum deferatur in mare,
quando tamen tempestate aliquâ,
congestâ in grandem acervum arenâ,
septena sua ostia reperit oclusa, e-
tiam ipse recedit, adcoque restuat, ut
intra ripas suas se continere non va-
lens, se elevet, totamque terram lon-
gè lateque inundet. *Hic ergo totus*

*De pan.
d. 7. c.
nullus.
V. Mag.
sent. disp.
20. q. 1.
Rui?
de Præd.
de 1. 24.
sect. 3.
n. 11.*

*Amos. 9.
5.*

IERI
hanus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

L. revel. 6. 12. S. Brigitta, in arbitrio suo posterunt Misericordiam Domini, de Misericordia Dei disponunt, secumque rationes ineunt, quasi stabilis esset reditus, & non simplex aliquod bonum. Hoc, inquam, totum erit emolumentum: non quod non puniantur à Domino, sed quod solum contra voluntatem ipsius puniantur; qui sicut fluvius naturâ suâ beneficus, nativâque pondere propensus, ipsis gratificari vult; sed peccatorum eorum multitudine retroactus, cursum naturæ suæ omnino contrarium sumere cogitur, alienum opus ab eo, & ut non amplius benevolus sit; sed asper ac durus.

XXV. Tunc ergo Deus nullam habebit rationem neque naturâ se peccatoribus datæ, manu suâ ex nihilo productis, neque dolorum pro ipsis toleratorum, neque sanguinis effusi, neque alicujus alterius ad ipsos amandum motivi, verum solum ab ipsis contractam intuebitur culpam; reliqua omnia cortinâ obvelabit, ut antiquitus apud Arcopagi judices erat solenne, reum condemnantes, ne forte miseri hominis aspectus à justitiâ illos deflecteret.

XXVI. At non idcirco affirmo, quod Deus peccatoribus ad postremas usque horas suâ in pravitate hærentibus, omnem etiam ordinariam sit opem negaturus; Hoc non dico: dico vero talibus speciale illud, superabundans & efficax auxilium negaturum, quo si gauderent, facillimè cooperantes salutem suam conseque-

rentur. Ut fiat hiems, necesse non est à Sole Horizontem non illuminare, sufficit rariores illum obliquiter radios spargere. O quam cruda sit hiems in corde peccatoris fiet, si Deus similem, id est minus secundum minusque frequentem concesserit gratiam! Hoc enim ad salutis æternæ jacturam sufficit. In hoc itaque rota impij morientis sita est miseria, sicuti & perpetuo indigere auxilio, non tamen nisi debili & parco munimine esse. Indiget miser gratiâ illâ triumphatrice, ad elidendos tentationum à Diabolo movendarum insultus, ad ferendos corporis, capitisque debilitatis dolores, ad enervandos in illam horam usque inveteratos malos habitus, & ex alterâ parte non alio, quam ordinario fruatur auxilio. Panis durus est, & culter non scindit; dicitur sceleratus quidam in mortis articulo Pœnitentiæ admonitus; expensit tunc miser ille in se ipso, quàm vera sit Ecclesiastici minitatio, quâ affirmat cor durum ad faciendam pœnitentiam in extremis esse infelicissimum. *Cor durum malè habebit in novissimo.* In duobus casibus momentaneam fieri mutationem, docet S. Thomas: quando subiectum est in ultimâ dispositione, illam recipiendi, vel si agens infinitè potèta operetur virtute. Sed in casu nostro, anima peccatoris non solum non ultimam ad seriam conversionem, sed potiùs omnino oppositas pœnitentiæ faciendæ habet dispositiones; nec solum Deus non vult ad convertendam illam infinitâ suâ, sed valde limitatâ uti virtute; ut doctus quidam commenta-

P. SEGN
Homo Cris

mentator in verba illa Sapientis paulò ante citata notavit, dicendo. *Dignus non est, ut uferat Deum mollem in mortis, qui si se toties orobuit durum in vita.*

XXVII. Non ignoro, vos mihi obsecuros gravissimos quosdam peccatores in extremis à Deo adhuc conversos salvatosque. Sed ego repeto, quod dixi, casum esse de raro contingentibus; quia in Sacris Scripturis, præter unicam talem conversionem, aliam non invenio, & hæc est conversio boni Latronis; quæ tamen an verè tanta fuerit, incertum est; quia jure dubitatur, an ullam Servatoris noticiam antea Latio ille habuerit; potius certum est, fuisse illam expectitam & precoripam, mox ubi Redemptorem agnovit, ut observavit S. Ambrosius; &posito, tardam etiam fuisse ejus conversionem, solus fuit, & ut inquit S. Augustinus. *Unus est, ne desperes; solus est, ne præsumas.* Sed an salutis vestre anchoram tam fragili alligabitur fuit? Accidit aliquando ut Latio ad fuscam ductus præteriens cæmiterium elusis custodibus parùm attentis in ejus Ecclesiam fugerit. Sed quis ille reus tam rarum sibi promittet, refugium? Quis etiam quantum potest à longe Lictores, carnifices & apparitores fugit; quia quo felicitate in tantâ & extremâ desperatione hæc fugæ illi accidit, eo minus illi servare potest hæc regula: *Quod alicui gratiæ conceditur, trahi non debet ab alio in exemplum.* Desperata est salus infirmi illius, qui non nisi per miraculum potest evadere.

XXVIII. Quare, Charissimi, si ad

hanc usque horam, tam exigua anima vestra vobis cura fuit, omnino non decet, ut imposterum tam parvi eam aestimetis. Tantum Deum obsecrate, ne superveniente hieme, tempore tam incommodo, fugaque inepto, Justitiam divinam fugere cogamini. *Orate, ut non fiat fuga vestra in hieme.* O quam facile est hunc cadere in errorem, malè vivere, & benè sperare! hæc est communis impiorum hallucinatio. *Error Impiorum*, è quibus nullus est tam perfidus, tamque perditus, qui non saltem in morte bonâ Confessione cogitet animum expiare. Attamen expressè hortatur Ecclesiasticus: *ne demoreris in errore impiorum; ante mortem confitere:* Absit Charissimi; quod si & vos hoc errore decepti estis malo vestro, nolite in eodem perseverare diutius. Intellexistis jam ingens illud à Diabolo, corde vestro, & Deo in extremâ vestra luctâ subeundum periculum. A Demone tentationes suas multiplicante; à corde vestro, ad benè operandum tempore illo semper ineptiori. Ab ipso Deo apertè amicam vobis opem tunc ferre nolente. Quare, *ne demoreris, repeto, ne demoreris in errore impiorum; ante mortem confitere.* Hæc vera est resolutio, nunc se convertere, nunc illam facere Confessionem, qualem in extremis verè dolentem, integram, humilem & fructuosam facere velles. Jam debita obligationi spontaneè satisfaciendi tempus est; jam quod fuit ablatum, sive quod bonam famam, sive quoad res fortunæ, voluntariè restituendum; jam illicitum

IERI
hanus.

tum omne & pravum commercium abdicandum, jam denique cuivis, ut decet, ad Deum revertendum, peccatumque deserendum, ne nos ab illo prius deseramus. Talis penitentia secundum omnem suum valorem integerrima erit moneta: integra quoad materiam, integra quoad pondus.

*Virius & sanus confiteberis; atque ad-
rite expiati merito illam à Deo pora-
totum veniam sperare potestis, quam
impetrate differentes, temerarie vobis
pollicemini. Virius & sanus con-
fiteberis, & gloriaberis in
miserationibus
eius.*

DISCURSUS II.

De Necessitate & efficaciâ Orationis.

I. **S**il vera esset Pythagororum opinio Musicam esse remedium omnia curandi mala, an non viderentur, sibi ipsis infensum, sibi ipsis infensum, sibi ipsis infensum infirmi illi, qui tantâ cum facilitate, imò tantâ cum lætitiâ salutem suam comparare recusarent? Si verò natura non permittit morborum nostrorum remedia esse tam facilia, ne nimis frequenter illis affligeremur; Gratia tamen, aut non multum præjudicium hoc timendo, aut planè non curando, talia permittit. Unde provenit, tantam ab illâ orationis nostræ voci omnibus medendi malis collatam esse virtutem, quantam ne quidem de Sphærarum cœlestium harmoniâ Philosophi quondam somniarunt. Et nihilominus aspiciate quæso qualis pigritiæ lethargus potissimum Christianorum partem oppressam teneat! Innumeri sunt, tale remedium ad salutem suam à Divinâ destinatum Providentiâ, aut respicientes,

aut negligentes. De hoc ergo remedio hodierno die discurrem, utique eodem sæpius, utamini, urgenti proponam motiva. Antequam remissionem orationis demonstrarem efficaciam, primò, necessitatem ejus luculentis firmabo argumentis, spe fratres ejusdem vos mecum futuros sententiæ, quam facile sit omnibus peccatoribus salutem æternam hoc medio acquirere, & quàm hoc ipso excusari nullâ ratione mereatur, qui illo neglecto æternam perit.

II. Primò autem non vellem vos existimate, cum de oratione loquor, me cogitare in desertum vos decedere, ubi ab omni humano segregati consortio, septies in die, sicut S. Maria Magdalena, in aërem elevari debetis, cœlumque conscendere. Per orationem intelligo, in præsentem & propriam, orationem, id est, petitionem, quâ mediante desiderium, bonum aliquod à Deo obtinendi, exprimimus. *Oratio est petitio detestatio à Deo. Ita definiit S. Joannes Damascenus.*